

1 Z. O. (4125)

Zwiestowanie "Lagiernika" 4125

Warta Stanisław ogrodnik, rocznik 1897, policjant, żonaty.
Arestowany wstajem w dniu 16 czerwca 1941 r. o godz. 20 przez N. K. W. D. w
holonii Antelga gm. Pymnomyj pow. Brastaw, woj. Wilno i o godz. 23 o-
drany w wagonie towarowym na dworcu kolejowym w Dubostach. Przed
odraniem w wagonie cały bagaż mój został poddany szeregowej
rewizji w czasie której zostały mi zabrane różne rzeczy jak brylenty,
maszynka do pisania, noże, widelce, łyżki, pasta i ocratka do obmycia,
owce dwie pary białymy, które to rzeczy zostały chwalone jako nieber-
pieczne przedmioty i rzeczy tych z powrotem nie otrzymałem ponie-
waż K-dt transportu siewant N. K. W. D. - uchwycił nie dał mi pozwolenia
W dniu 17. VI. 1941 r. wyjechaliśmy z Dubost do Nowo-Wilejki, a stąd wy-
jechaliśmy w dniu 21. VI. 1941 r. do L. S. S. R. W dniu 22. VI. 1941 r. o godz. 6
rano w Mińskiem dowiedzieliśmy się od konduktora, iż o godz. 4. ej
rano Niemcy rozpoczęli działania wojenne przeciw Sowietaom.
W wagonie było nas 2 polaków, 14 Litwinów ze szkoły rabimackiej i 14 lit-
winów. Po otrzymaniu pogłębionej wiadomości wśród Litwinów zapow-
ta wielka radość, iż Niemcy dopędzą nasz transport i uwolnią nas.
Od dnia 16. VI. do 8. VII. 1941 r. byliśmy wyczerpani war z wagonem w Nowo-
Wilejki przy zmieszczeniu eskorty dla przewiezienia nas, zaś w drodze z
Nowo-Wilejki do stacji kolejowej Berezeta przez cały czas poddawaliśmy
stańce gotowania i wody do wagonu zabraliśmy - tym celu zabrałem z N. Wilejki
W dniu 8. VII. 1941 r. o godz. 12 wyładawaliśmy się w lasach tajgi syberyjskiej
w odległości 25 km. od stacji Berezeta w Krasnagor. 25-a z lagpunkt,
Kraiskiego rejonu Kwasnjarzkiego kraju nad rzeką Tajmą.
Tutaj w chwili naszego przybycia składał się z 7-min baraków drew-
nianych, w których pomieszczono 2,100 osób i tu w barakach miejsza
w barakach, zostały umieszczone na stojących barakach. Tę sam
obozem był leśnic. bagniasty, budynki nowe, łaz dachy drewniane
i woda przeciekająca, warunki higieniczne możliwe, gdyż była łazien-
ka i na ogół czystość była przestrzegana.

Łagierownicy otrzymali się z Litwinami 1200, Polakami 200 i Żydami 200.
 Litwinami byli to przeważnie wyżsi urzędnicy państwowi, a niemieckimi:
 były przeważnie Litwini z czołową twarzą się państwa, kilku ministrów
 oraz dwóch oficerów, wyznaczonych i policji jak również było 50 kry-
 minalistów z uwięzieniem w transzach. Polacy - byli w większości z
 powiatu uchodźców wojennych przebywających w Litwie pod R. K. i
 Żydzi - byli to przeważnie rzeźniarze i 3 rabinów z Polski.
 Warunki między Litwinami i Polakami były nieźle dobre
 gdyż Litwinami stale mieli pretensje do Polaków za Wilno.
 Pierwszego pięcioletniego dnia - 3 rano pobudka, śniadanie litr nad-
 kiej rupy i 6 godzin wymiarów na pracę do lasu. Powrót z pracy o 20 i
 wieczorem litr rupy, tyłka kaszy jaglanej i 200 gr. chleba, jeżeli nor-
 ma była wyrobiona, gdyż w pięcioletnim czasie 300 gr i gota rupa.
 Warunki pracy bardzo ciężkie, ponieważ normy wyznaczane przez
 rząd Łagru były niemożliwymi do wykonania. Doświadczeniem
 ponijszego jest - pracownikiem w tym czasie dnia i normy wyrobieniem
 gdyż obawiając się gwałtownej śmierci, a jedynie chleb miał utrzy-
 mywać przy życiu i za pracę swoją otrzymywał od 15.VII - do 15.IX-41 r.
 przy obróbce podłogi 18 rb 25 kop., a od 16.IX - do 10.X-41 r. 9 rb 50 kop.
 na pracę przy narzucaniu ławic kolejnych, to jest otrzymywał za
 pracę ponad normę, gdyż norma była na moją utrzymanie w Łagru.
 Ubrani do pracy używaliśmy własnych. Tytuł koleżeńskie było dobre.
 Wobec że mi nie byli pp. profesor W. J. B. z Wilna Lubimicki, b. prof.
 w Wilnie inż. Cyzi, pp. inż. Bobrowski, inż. Jędrzej K. K. K. K.
 Gredus, inż. Knieżewiczski, inż. kapelan Burski i wielu innych,
 którzy podtrzymywali tabory na duchu i starymi radami.
 Pomoc lekarska była reprezentowana Łagru z rozbudowaniem.
 W dniu 11.X-1941 r. zostaliśmy uszczelnieni z Łagru i udaliśmy się do Driam-
 bki podległej Karakstan gdzie od razu zaczęliśmy pracę. Do
 A. P. wstąpiłem dnia 26.V-1942 r. do 10 D. P. w Łagru, gdzie rano
 w dniu 13.VI-1942 r. otrzymałem się z moją i zostałem przyjeżdżając do P. J. K. K.

Warta agnosciska.